

Smutter: Bålmagere

Formål

Bålmager for grønsmutter fokuserer på kogeålet. Grønsmutterne skal lære at lave mad over et bål. Et godt kogeål er et bål med små flammer med meget varme. Der skal være mulighed for, at gryden kan stå eller hænge over flammerne. Opbygningen af bålet er derfor vigtig. For at få et godt kogeål skal man bruge det rigtige brænde, og derfor skal grønsmutterne opnå kendskab til de forskellige trætyper, som giver god ild.

Forudsætninger for grønsmutterne

De kender til bål og brænde, de ved hvordan man skal opføre sig i nærheden af et bål og kender også basis til bål-optænding.

Forudsætninger for lederne

Hav førstehjælpsgrej klar, og hjælp grønsmutterne med at blive fortrolige med bålet.

Om trinene

Trin 1

Træløb.

Trin 2

Snitsår og savning.

Trin 3

Et lille bål.

Udfordring

Bålmad.

Trin 1 - Træløb

Introduktion

Pigerne skal synge brændesangen og lære en masse træers egenskaber at kende med specielt henblik på, hvor gode de er til at brænde. Find et passende område (park, skov, have), hvor der er flere slags træer, gerne dem, der er i brændesangen.

Aktiviteter

Syng Brændesangen. I Brændesangen er der nævnt en masse træer og deres egenskaber. Dem vil pigernes støde på i den danske natur, og nu skal de lære nogle af træerne at kende.

Træløb: Lær træerne at kende

Pigerne skal nu på et lille træløb. Der er forskellige måder, I kan lave det på. Her er tre forslag til, hvordan I kan gøre:

- Send pigerne ud i hold for at finde et bestemt træ. Når alle træerne er fundet (eller dem der er på stedet) besøger hele flokken hvert træ, og I snakker om det ved at se på dets blade, bark, frugter osv.
- Hele flokken går en rute, og lederen stopper ved et træ, og nu skal grønsmitterne finde ud af, hvilket træ det er ved at se på billederne og træet.
- Lav et løb, hvor posterne er hængt op i de forskellige træer. Løbet skal I selv lave. På turen rundt til træerne skal I indsamle blade, bark, mindre grene, frugter og tage det med hjem til jeres spejderlokale.
-

Afslutning

Se på det, I har indsamlet. Snak om, hvordan vi passer på vores træer.

Materialeliste

- Billeder af træer
- Blade
- Frugter
- Bark, som I også kan finde i Lommeguiden

Når vi skal bruge træet til brænde, er der ikke blade på. Derfor er det en god ide at lave en samling af armtynde grene, ca. 50 cm, med navn på. Så kan man kigge på barken og genkende træet.

Trin 2 - Snitsår og savning

Introduktion

På dette trin skal grønsmitterne lære at save brænde. Til et kogebål skal vi bruge tykt brænde i korte størrelser. Derfor skal grønsmitterne lære at save brænde.

Aktiviteter

Snitsår: Når man bruger en sav, kan man få et sår. Pigerne skal lære at rense et sår og sætte plaster på. Man behandler et snitsår ved at rense det omhyggeligt med sæbevand. Når såret er vasket, duppes det tørt, og der sættes et plaster på. Det skal I nu lade pigerne prøve. Så er pigerne parate til at lære at save. Lær dem først lidt om, hvor farlig en sav kan være, og hvordan de skal håndtere den.

Save: Lær pigerne at save brænde 2 og 2: De skal sidde på hver sin side af grenen og holde på den med fødderne. Syng evt. "Save save brænde" - det giver en god rytme. Når de har savet noget brænde, kan I fortælle dem, at det er det brænde, der skal bruges til at tænde bål på næste trin.

Kimsleg: Lad Grønsmitterne repetere deres viden fra sidste trin ved at lege kimsleg med blade og frugter fra træerne.

Afslutning

Ingen særlig.

Materialeliste

- Save
- Tykke grene (gerne tørre)
- Plaster
- Blade
- Frugter

Trin 3 - Et lille bål

Introduktion

På dette trin skal grønsmitterne lære at bygge et kogebål med plads til gryden, lære bålreglerne samt lære at tænde et bål.

Aktiviteter

Et godt kogebål kræver, at opbygningen skaber en plads til gryden, hvor den står stabilt. I skal bestemme, om der skal bygges et tre-ben, som gryden kan hænge i, eller om der i stedet for skal lægges kævler eller sten (ikke flint), som gryden kan stå på. Pigerne skal nu lære bålreglerne at kende.

Bålregler:

Tænd kun bål, når du har fået lov

Du skal altid have lov af en leder, før du må lave bål.

Tænd kun bål på en velegnet bålplads

Bålpladsen skal være indrettet på en måde, så ilden ikke kan brede sig ud over bålpladsen.

Der skal være en passende størrelse til bålet. 1,5×1,5 meter er passende til et madbål. Et stort lejrbaal kræver en større bålplads.

Bålpladsen skal være afgrænset af sten (ikke flint) eller af tykke stammer, der beskytter kanterne mod at blive trådt ned eller brændt af.

Hav altid brandslukningsudstyr parat ved bålet

En brandspand med en branddasker lavet af gamle sække er god at have ved bålet. En brandsprøjte med pumpe eller en branddasker af stålblade kan også bruges, men hvis man har en brandspand, kan man også bruge vandet til hurtigt at afkøle forbrændinger. I meget varmt og tørt vejr, er brandslukningsudstyret ekstra vigtigt, da gnister kan antænde tørt græs. Hvis der er meget tørt, kan der være bålforbud.

Brug ikke brandsprøjten til vandkamp.

Spar på brændet

Spar på brændet ved kun at lave bål, når det er nødvendigt. Det er for eksempel til madlavning, lejrbaal og andre aktiviteter, der kræver bål. Brug ikke vådt brænde. Det kræver meget mere brænde at fyre med vådt, end med tørt brænde. Lav ikke bål på en bakketop eller andre steder med megen vind, da der bruges meget mere brænde.

Lav ikke bål nærmere end tre meter fra et telt

Gnister fra bålet kan antænde teltet, der brænder lynhurtigt. Hvis det blæser meget eller det er et stort bål, skal sikkerhedsafstanden være større.

Lav bålet: Vis grønsmitterne, hvad de skal bruge til et bål (savsmuld, små kviste osv.). Grønsmitterne deles i små hold, som hver for sig skal skaffe materialer til at tænde et bål med. Hvert hold bygger sit eget lille bål i bålstedet og tænder det. Når bålene brænder, samles de alle til et stort bål. I kan bruge bålet til at riste toast eller skumfiduser eller lignende.

Når bålet er brugt, skal det slukkes, og der skal ryddes op.

Afslutning

Slut af med at slukke bålet sammen.

Materialeliste

- Materialer til optænding
- Brænde
- Tændstikker

Udfordring - Bålmad

Introduktion

Pigerne skal lave et kogeål og lav en gryderet over bålet.

Aktiviteter

Pigerne skal selv bygge bålet op og selv lave brænde og optændingsmaterialer klar. De skal også selv tænde bålet. Lederne skal selvfølgelig hjælpe pigerne med det, de har brug for hjælp til, og skal samtidig passe på, at pigerne har tjek på at tænde bålet (og hjælpe dem her).

Maden skal forberedes og tilberedes og spises.

Afslutning

Hvad synes I om bålmad? Har I fået det andre steder end til spejder? Smager mad anderledes når det er lavet på et bål?

Materialeliste

- Materialer til optænding
- Brænde
- Tændstikker
- Madvarer til den mad I vælger at lave